

Datum van inontvangstneming : 23/03/2015

Zaak C-75/15**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

19 februari 2015

Verwijzende rechter:

Markkinaoikeus (Finland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 februari 2015

Verzoekende partij:

Viiniverla Oy

Verwerende partij:

Sosiaali- ja terveystalant lupa- ja valvontavirasto

Bestreden verbodsbeschikking

Verbodsbeschikking van de Sosiaali- ja terveystalant lupa- ja valvontavirasto van 18 november 2013 [OMISSIS]

VOORWERP VAN HET GEDING

- 1 Het gaat in deze zaak om de vraag of het gebruik van de benaming „Verlados” voor een uit appels gedistilleerde drank afbreuk doet aan de als geografische aanduiding in de zin van artikel 16 van verordening (EG) nr. 110/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2008 betreffende de definitie, de aanduiding, de presentatie, de etikettering en de bescherming van geografische aanduidingen van gedistilleerde dranken en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 1576/89 van de Raad (PB L 39, blz. 16) beschermde benaming „Calvados”. Het gaat daarbij met name om de vraag of de benaming „Verlados” een voorstelling in de zin van de verordening is van de beschermde geografische aanduiding „Calvados”.
- 2 De Sosiaali- ja terveystalant lupa- ja valvontavirasto (vergunningverlenende en toezichthoudende instantie op sociaal en gezondheidsgebied; hierna: „Valvira”)

heeft bij beschikking van 18 november 2013 [OMISSIS] op grond van § 49, tweede alinea, van de alkoholilaki (wet betreffende alcohol) Viiniverla Oy (hierna: „Viiniverla”) met ingang van 1 februari 2014 verboden om gedistilleerde drank met de benaming Verlados op de markt te brengen.

- 3 Viiniverla heeft de zaak voorgelegd aan de markkinaoikeus (rechtbank voor economische zaken; bevoegd inzake misleidende reclame en oneerlijke concurrentie). Volgens de okeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettu laki (wet inzake de procedure voor de markkinaoikeus) behandelt de markkinaoikeus de zaak overeenkomstig de bepalingen in hoofdstuk 5 van de wet als een mededingingsrechtelijke zaak.

RELEVANTE FEITEN

Voorgeschiedenis

- 4 Verlados is een uit appels gedistilleerde drank die wordt geproduceerd door de wijngaard in het dorp Verla, dat gelegen is in Zuidoost-Finland en waar zich een oud fabriekscomplex bevindt dat op de UNESCO-werelderfgoedlijst is geplaatst. Viiniverla vervaardigt vanaf het jaar 2001 het product „Verlados”, waarvoor geen merkenrechtelijke bescherming is aangevraagd. Het gaat om een plaatselijk product waarvan per jaar gemiddeld een paar honderd liter wordt verkocht in het eigen restaurant. Voorts wordt het product te koop aangeboden bij Alko Oy, de staatswinkel betreffende alcohol in de zin van de alkoholilaki, maar uitsluitend in het zogenoemde „leverbaar op bestelling" assortiment.

Bestreden verbodsbeschikking

- 5 Valvira heeft in haar verbodsbeschikking aangegeven dat, nadat het directoraat-generaal Landbouw en Plattelandsontwikkeling van de Europese Commissie het Suomen maa- ja metsätalousministeriö (Fins ministerie van Land- en Bosbouw) had verzocht om opheldering in verband met een bij de Commissie ingediende klacht over misbruik van de Franse geografische aanduiding Calvados, Finland misbruik van de geografische aanduiding betwistte. Finland verklaarde aan de Commissie dat „Verlados” een plaatselijk product is waarvan de benaming expliciet verwijst naar de productieplaats; het dorp Verla en de wijngaard van Verla. Voorts komt van de benaming „Verlados” slechts de laatste lettergreep overeen met de benaming „Calvados”, hetgeen niet in lijn is met de benadering van het Hof dat er twee lettergrepen nodig zijn voor het oproepen van een referentiebeeld.
- 6 Volgens de verbodsbeschikking heeft de Commissie de zienswijze van Finland afgewezen, omdat volgens haar het laatste deel van „Verlados” („ados”) volstaat om in de zin van de rechtspraak van het Hof een voorstelling met betrekking tot de benaming „Calvados” op te leveren.

- 7 In de verbodsbeschikking staat aangegeven dat, aangezien de Commissie de redenering van Finland heeft afgewezen en haar voornemen kenbaar heeft gemaakt om een inbreukprocedure in te leiden indien Finland nalaat de nodige actie te ondernemen, Valvira op grond van § 49 van de alkoholilaki maatregelen moet nemen. Volgens de verbodsbeschikking kan het product „Verlados” op grond van de opvatting van de Commissie geacht worden strijdig te zijn met bepalingen en voorschriften in de zin van § 49 van de alkoholilaki. Volgens de verbodsbeschikking is het product als zodanig niet strijdig met de geldende bepalingen of voorschriften, maar gaat het louter om de verkoopbenaming van het product. Het zou derhalve wel op de markt mogen worden gebracht met een andere benaming.
- 8 Aldus heeft Valvira op basis van § 49, tweede alinea, van de alkoholilaki het Viiniverla met ingang van 1 februari 2014 verboden gedistilleerde drank met de benaming „Verlados” op de markt te brengen.

Verzoek bij de markkinaoikeus

- 9 Viiniverla heeft bij de markkinaoikeus vernietiging gevorderd van de verbodsbeschikking waarop het verzoekschrift betrekking heeft.
- 10 Het gebruik van de benaming „Verlados” voor haar product is geen misbruik, nabootsing of voorstelling van het product „Calvados” door Viiniverla en doet derhalve geen afbreuk aan de aan het product „Calvados” verleende beschermde geografische aanduiding.
- 11 De benaming „Verlados” verwijst expliciet naar de plaats waar het wordt vervaardigd, het dorp Verla. De benaming „Verla” is niet geregistreerd, noch beschermd. Viiniverla heeft van het in Verla gelegen fabrieksmuseum, waarvan het fabriekscampus erkend is als UNESCO-werelderfgoed, toestemming verkregen om op het etiket van het product de naam Verla en een afbeelding en het logo van het fabrieksmuseum te plaatsen. Het product is vanaf het jaar 2001 op de markt en de benaming is al langdurig in gebruik. Het gaat om een plaatselijk product waarvan per jaar gemiddeld een paar honderd liter wordt verkocht.
- 12 Op het etiket van het product van Viiniverla staat geen vermelding of verwijzing waarin „Verlados” door middel van „type”, „genre”, „smaak” of een soortgelijke term wordt gecombineerd met de aan de orde zijnde beschermde geografische aanduiding. Bij de productnaam staat de vermelding „van aromatische appels afkomstig van biologische landbouw” („aromitisle luomuomenista”). Op het rugetiket van het product is het land van oorsprong duidelijk aangegeven door middel van de aanduiding „product of Finland”, zodat er geen onduidelijkheid bestaat over de oorsprong of het land van vervaardiging van het product „Verlados”.
- 13 De benaming „Verlados” bevat geen vermelding waardoor bij de consument terecht als referentiebeeld een product met een beschermde oorsprongsbenaming

voor de geest zal komen. De woorden „Verlados” en „Calvados” verschillen in fonetisch en visueel opzicht wezenlijk van elkaar en er bestaat ook anderszins geen risico van verwarring tussen de producten. Op basis van uitsluitend de laatste lettergreep „dos” kan redelijkerwijs niet worden gezegd dat er een in de rechtspraak vereiste gedachteassociatie wordt opgeroepen. Tevens wordt niet voldaan aan het in de rechtspraak bevestigde vereiste van gebruik van twee dezelfde lettergrepen. Het woord „Calvados” wordt in de Franse taal als volgt in lettergrepen verdeeld: cal-va-dos. Van de Europese talen hebben het Grieks, Spaans en Portugees veel woorden die eindigen op „dos”. Volgens Viiniverla is de geografische benaming „Calvados” een woord dat oorspronkelijk afkomstig is uit het Portugees. Een verbod op het gebruik van de uitgang „dos” is niet gerechtvaardigd.

Verweer voor de markkinaoikeus

- 14 Valvira heeft gevorderd dat de markkinaoikeus het verzoek afwijst.
- 15 Valvira heeft Viiniverla op basis van § 49 van de alkoholilaki verboden om de alcoholhoudende drank met de benaming Verlados op de markt te brengen op grond dat de Commissie van oordeel is dat de benaming Verlados afbreuk doet op de aan de productnaam „Calvados” verleende bescherming als geografische aanduiding. Het standpunt van de Commissie is op die manier bindend voor Finland dat de Finse bevoegde instanties maatregelen moeten nemen overeenkomstig het standpunt van de Commissie.

RELEVANTE WETGEVING EN RECHTSPRAAK

Nationaal recht

- 16 Volgens § 43, eerste alinea, van de alkoholilaki zijn de fabrikant en de importeur verantwoordelijk voor de kwaliteit en samenstelling van de in de handel gebrachte alcoholhoudende drank, en zij zijn er verantwoordelijk voor dat het product, de etikettering daarvan en de overige bestanddelen van de presentatie in overeenstemming zijn met de daarvoor geldende bepalingen en voorschriften.
- 17 Volgens § 43, tweede alinea, van de alkoholilaki kan de Sosiaali- ja terveystiete lupa- ja valvontavirasto het op de markt brengen van een alcoholhoudende drank verbieden, of zonder enige compensatie de verplichting opleggen dat een alcoholhoudende drank van de markt wordt gehaald, met name wanneer het product of de presentatie daarvan strijdig zijn met de daarvoor geldende bepalingen en voorschriften.

Unierecht

- 18 Artikel 15 van verordening nr. 110/2008, „Geografisch toepassingsgebied”, bepaalt:

- „1. Voor de toepassing van deze verordening wordt onder ‚geografische aanduiding’ verstaan een aanduiding die aangeeft dat de betrokken gedistilleerde drank zijn oorsprong op het grondgebied van een land of in een regio of plaats op dat grondgebied heeft wanneer een bepaalde kwaliteit, reputatie of ander kenmerk van die gedistilleerde drank hoofdzakelijk valt toe te schrijven aan zijn geografische oorsprong.
2. De geografische aanduidingen in de zin van lid 1 zijn geregistreerd in bijlage III.
3. De in bijlage III geregistreerde geografische aanduidingen mogen niet verworpen tot een soortnaam.

Benamingen die een soortnaam zijn geworden, kunnen niet in bijlage III worden geregistreerd.

Onder een benaming die een soortnaam is geworden, wordt verstaan de benaming van een gedistilleerde drank die weliswaar verband houdt met de plaats of regio waar dit product oorspronkelijk werd geproduceerd of in de handel werd gebracht, maar die de gangbare naam van een gedistilleerde drank in de Gemeenschap is geworden.

4. Gedistilleerde dranken met een in bijlage III geregistreerde geografische aanduiding voldoen aan alle specificaties van het in artikel 17, lid 1, bedoelde technische dossier.”
- 19 In bijlage III „Geografische aanduidingen” is „Calvados” opgenomen in productcategorie 10, „Appelcider-eau-de-vie en perencider-eau-de-vie” met Frankrijk als land van oorsprong.
- 20 Artikel 16 van verordening nr. 110/2008, dat betrekking heeft op de bescherming van geografische aanduidingen, bepaalt:

„Onverminderd artikel 10 worden de in bijlage III geregistreerde geografische aanduidingen beschermd tegen:

- a) direct of indirect commercieel gebruik voor niet onder de registratie vallende producten voor zover die producten vergelijkbaar zijn met de onder de betrokken geografische aanduiding geregistreerde gedistilleerde drank of voor zover dat gebruik erop is gericht van de reputatie van de geregistreerde geografische aanduiding te profiteren;
- b) elk misbruik, elke nabootsing of voorstelling, zelfs wanneer de werkelijke oorsprong van het product wordt vermeld of wanneer de geografische aanduiding in vertaling wordt gebruikt of vergezeld gaat van een formulering waarin een woord zoals ‚genre’, ‚type’, ‚stijl’, ‚trant’ of ‚smaak’ of een andere soortgelijke term voorkomt;

- c) andere onjuiste of misleidende vermeldingen betreffende de herkomst, de oorsprong, de aard of wezenlijke hoedanigheden van het product in de aanduiding, de presentatie of de etikettering ervan die tot misverstanden ten aanzien van de oorsprong van het product aanleiding kunnen geven;
- d) andere praktijken die de consument kunnen misleiden wat de werkelijke oorsprong van het product betreft.”

Rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie

- 21 In het arrest Bureau National Interprofessionnel du Cognac (C-4/10 en C-27/10, EU:C:2011:484) heeft het Hof zich uitgesproken over de uitlegging van het in artikel 16, onder b), van verordening nr. 110/2008 genoemde begrip „voorstelling”. Voorts heeft het Hof zich in de arresten Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115), en Commissie/Duitsland (C-132/05, EU:C:2008:117) uitgesproken over de uitlegging van het equivalente begrip „voorstelling” in artikel 13, lid 1, onder b), van verordening (EEG) Nr. 2081/92 van de Raad van 14 juli 1992 inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen (PB L 208, blz. 1).
- 22 Volgens het Hof dekt het begrip „voorstelling” een situatie waarin de voor de aanduiding van een product gebruikte uitdrukking een deel van een beschermde benaming bevat, zodat de consument bij het zien van de naam van het product als referentiebeeld het goed waarvoor die benaming geldt, voor de geest zal komen (arresten Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, EU:C:1999:115, punt 25, Commissie/Duitsland, EU:C:2008:117, punt 44, en Bureau National Interprofessionnel du Cognac, EU:C:2011:484, punt 56).
- 23 Er kan ook dan sprake zijn van een voorstelling van een beschermde benaming wanneer er geen risico van verwarring tussen de betrokken producten bestaat, en wanneer voor de bestanddelen van de referentiebenaming die in de betrokken uitdrukking worden overgenomen, geen communautaire bescherming geldt (arresten Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, EU:C:1999:115, punt 26, en Commissie/Duitsland, EU:C:2008:117, punt 45).
- 24 De eventuele vermelding van de werkelijke oorsprong van het product op de verpakking of anderszins is niet van invloed op de kwalificatie van het product wat de in deze alinea vermelde begrippen betreft (arrest Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, EU:C:1999:115, punt 29).
- 25 Het Hof heeft vastgesteld dat er sprake kan zijn van „voorstelling” bij producten die visuele gelijkenissen vertonen en verkoopsbenamingen die een fonetische en visuele gelijkenis vertonen (arrest Bureau National Interprofessionnel du Cognac, EU:C:2011:484, punt 57).

- 26 Het Hof oordeelde met betrekking tot de benamingen „Cambozola” en „Gorgonzola” dat ten aanzien van een zachte, blauwe schimmelkaas, waarvan het uiterlijk enige gelijkenis vertoont met dat van „Gorgonzola”, een beschermde benaming als voorstelling voor de geest komt, wanneer de laatste twee lettergrepen van de voor de aanduiding van de kaas gebruikte uitdrukking gelijk zijn aan die van die benaming en deze uitdrukking hetzelfde aantal lettergrepen als die benaming bevat, waardoor deze beide uitdrukkingen fonetisch en optisch een duidelijke gelijkenis vertonen (arrest Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, EU:C:1999:115, punt 27). In het arrest werd tevens rekening gehouden met een reclamefolder, die erop leek te wijzen dat de fonetische gelijkenis tussen de benamingen niet op toeval berust (punt 28 van het arrest). Het gebruik van de benaming „Cambozola” werd derhalve als een voorstelling van de beschermde oorsprongsbenaming „Gorgonzola” aangemerkt, zonder dat de vermelding van de werkelijke oorsprong van het product op de verpakking daaraan kan afdoen (punt 43 van het arrest).
- 27 Met betrekking tot de benamingen „parmesan” en „Parmigiano Reggiano” was het Hof van oordeel dat er fonetisch en visueel enige overeenkomst bestaat tussen de benamingen, waarbij in aanmerking moet worden genomen dat het bij beide producten ging om harde kazen, geraspt of bestemd om te worden geraspt, dat wil zeggen die uiterlijk enige gelijkenis vertoonden (arrest Commissie/Duitsland, EU:C:2008:117, punt 46). Het Hof betrok ook in de beoordeling dat door de conceptuele nabijheid van deze twee tot verschillende talen behorende termen, alsmede de fonetische en visuele overeenkomsten van de termen, de consument als referentiebeeld kaas met de beschermde oorsprongsbenaming „Parmigiano Reggiano” voor de geest komt bij het zien van harde kaas, geraspt of bestemd om te worden geraspt, die de benaming „parmesan” draagt (punten 47 en 48 van het arrest). Het gebruik van de benaming „parmesan” leverde derhalve voorstelling van de beschermde oorsprongsbenaming „Parmigiano Reggiano” op (punt 49 van het arrest).

DE NOODZAAK VAN EEN VERZOEK OM EEN PREJUDICIËLE BESLISSING

- 28 Bij de markkinaoikeus is de vraag gerezen of de naam „Verlados” een voorstelling in de zin van artikel 16, onder b), van verordening nr. 110/2008 van de beschermde geografische benaming „Calvados” oplevert. Er wordt in de zaak echter niet gesteld dat door het gebruik van de benaming „Verlados” de consument zou worden misleid met betrekking tot de werkelijke oorsprong van het product in de zin van artikel 16, sub d).
- 29 De beschermde geografische aanduiding „Calvados” is opgenomen in bijlage III bij verordening nr. 110/2008 onder „Appelcider-eau-de-vie en perencider-eau-de-vie”, met Frankrijk als land van oorsprong. Niet wordt betwist dat de naam „Verlados” in Finland wordt gebruikt voor soortgelijke producten die

gemeenschappelijke objectieve kenmerken hebben en die uit het oogpunt van het relevante publiek bij zeer gelijksoortige gelegenheden worden gedronken (arrest Bureau National Interprofessionnel du Cognac, EU:C:2011:484, punt 54).

- 30 De noodzaak van uitlegging betreft daarentegen de vraag of bij de beoordeling of er sprake is van „voorstelling” moet worden uitgegaan van een normaal geïnformeerde en redelijk omzichtige en oplettende gemiddelde consument.
- 31 Het is onduidelijk of het voor de vraag of er sprake is van „voorstelling” van belang is dat de benaming „Verlados” expliciet verwijst naar de wijngaard van Verla en de productieplaats, het dorp Verla, en die als zodanig door de Finse consument kan worden herkend. Aan deze herkenning kan bijdragen dat in het dorp Verla een oud fabriekscomplex is gelegen, dat erkend is als UNESCO-werelderfgoed.
- 32 Er is tevens behoefte aan uitlegging wat betreft de factoren die van belang zijn bij de beoordeling van de mate waarin de betrokken verkoopsbenamingen een fonetische en visuele gelijkenis vertonen.
- 33 In dit verband merkt de markkinaoikeus op dat de betrokken benamingen even lang zijn en bestaan uit evenveel lettergrepen, namelijk drie (ver-la-dos en cal-va-dos). Van deze lettergrepen is echter alleen de laatste hetzelfde, namelijk „dos”. Zoals hierboven is aangegeven werd bij de benamingen Cambozola (cam-bo-zo-la) en Gorgonzola (gor-gon-zo-la) twee lettergrepen toereikend geacht, daar het aantal lettergrepen hetzelfde was, namelijk vier. Het feit dat twee van de vier lettergrepen hetzelfde waren, volstond derhalve in die zaak om een fonetische en visuele gelijkenis tussen de uitdrukkingen aan te nemen.
- 34 In de onderhavige zaak is slechts een („dos”) van de drie lettergrepen hetzelfde. Aan de andere kant zijn vier letters („ados”), oftewel de helft van de letters, hetzelfde. Volgens de markkinaoikeus ligt in ieder geval voor de Finse consumenten bij de benamingen het accent op de delen „Verla”, als plaats waar het product wordt gefabriceerd, en „Calva”, als gebruikelijke afkorting van het woord „Calvados”, hoewel de Finse consument wellicht niet eens vertrouwd is met „Calvados” of de afkorting daarvan. Van deze delen is alleen de laatste letter („a”) hetzelfde.

DE PREJUDICIËLE VRAGEN

- 35 Na de partijen in de gelegenheid te hebben gesteld om opmerkingen te maken over de inhoud van het prejudiciële verzoek, heeft de markkinaoikeus besloten de behandeling van de zaak te schorsen en het Hof krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

- 1) Dient bij de beoordeling of er sprake is van voorstelling in de zin van artikel 16, onder b), van verordening (EG) nr. 110/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2008 betreffende de definitie, de aanduiding, de presentatie, de etikettering en de bescherming van geografische aanduidingen van gedistilleerde dranken en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 1576/89 van de Raad (PB L 39, blz. 16) te worden uitgegaan van een normaal geïnformeerde en redelijk omzichtige en oplettende gemiddelde consument?
  - 2) Welke betekenis dient in het kader van de beoordeling van een ter bescherming van de geografische benaming „Calvados” gegeven verbod op het gebruik van de benaming „Verlados” voor een op nationaal niveau onder die benaming in de handel gebrachte, uit appels gedistilleerde drank, te worden gehecht aan de volgende omstandigheden bij de uitlegging van het begrip „voorstelling” in de zin van artikel 16, onder b), van verordening nr. 110/2008 en de toepassing van deze verordening:
    - a) het eerste deel van de benaming „Verlados”, Verla, een Fins dorp is en als zodanig door de Finse consument kan worden herkend;
    - b) het eerste deel van de benaming „Verlados”, Verla, verwijst naar de fabrikant van het product „Verlados”, Viiniverla Oy;
    - c) „Verlados” is een in het dorp gefabriceerd plaatselijk product waarvan per jaar gemiddeld een paar honderd liter wordt verkocht in het eigen restaurant en dat voorts in beperkte omvang op bestelling kan worden geleverd in de staatswinkel in de zin van de alcoholilaki;
    - d) de woorden „Verlados” en „Calvados” slechts één gezamenlijke lettergreep („dos”) hebben van de drie lettergrepen, maar anderzijds vier letters („ados”), oftewel de helft van alle letters van beide woorden, hetzelfde zijn?
  - 3) Indien er wordt geacht sprake te zijn van „voorstelling” in de zin van artikel 16, onder b), van verordening nr. 110/2008, kan het gebruik van de benaming Verlados dan toch worden gerechtvaardigd door een van de bovengenoemde omstandigheden of een andere omstandigheid, zoals de omstandigheid dat bij de Finse consument in ieder geval niet de opvatting kan ontstaan dat het product „Verlados” gefabriceerd zou zijn in Frankrijk?
- 36 Na ontvangst van de prejudiciële beslissing van het Hof zal de markkinaoikeus in deze zaak een definitieve beslissing nemen.

[OMISSIS]